

Indledende beskrivelse

Bruges til både højbede (uden bund) og plantekasser (med bund)

OBS: hvis bedet er længere end 300 cm findes der ekstra information nederst i denne byggevejledning.

Indhold

Lægter (3,5x7cm) til sider (bedets længde minus 14 cm)

Lægter til ender (bedets bredde minus 7 cm)

Lægter til hjørner (bedets højde, 8 stk pr bed)

Materiale til indvendig afstivning (hvis nødvendigt)

Lægter til midterstolper (bedets højde)

Lægter til tværstiver (bedets bredde minus 7 cm)

Skuer 4,2x56mm A4 rustfri/syrefast

BIOBYG - skilt

Til bund

Liste (lægte 3,5x7cm i bedets længde minus 8 cm)

Bund (lægte eller brædder i bedets bredde minus 7 cm)

Tilhørende skruer 4,2x56mm A4 rustfri/syrefast

Trin for Trin (side 1 af 4)

Først laves gavlene. Placer 2 hjørnelægter på højkant på en plan flade. Placer den øverste endelægte så enderne flugter med ydersiderne af hjørnelægterne.

Forbor endelægte med 2 huller i hver ende. 1,6 cm fra ender og sider. Fastskru den øverste endelægte så den flugter med toppen af hjørnelægterne.

Flere endelægter forbores og fastskrues indtil gavlen er færdig. Det er ikke et problem at der hist og her er lidt luft mere mellem lægterne – jorden skal nok blive i bedene.

OBS: lægterne er savskårne og kan derfor svinge lidt på mål. Som regel passer endernes samlede bredde nogenlunde med hjørnernes højde – især hvis man fordeler brede og smalle lægter lidt på de enkelte gavle. Hvis bedet skal stå på jord eller græs forsvinder det overskydende i øvrigt ned til regnormene.

Men hvis bedet skal stå på hård overflade (fliser) eller er en plantekasse med hjul eller fødder kan det være nødvendigt at lave en tilpasning. Hvis hjørnelægterne er for lange, afkortes disse til slut med en almindelig sav. Det er værre hvis ender og sider samlet set er bredere end højden. Så kan det være nødvendigt at save det overskydende af med en rundsav. Man kan også nogle gange klare det ved at trykke ender og sider sammen med en skruetvinge.

Værktøj

- skruemaskine
- bor Ø 4mm
- tommestok
- sav
- evt. vaterpas
- skruetvinge
- plus det løse

Trin for Trin (side 2 af 4)

De to sidste hjørnelægter (som faktisk bare er ”pyntelister”) skrues på så de flugter med gavlenes yderside. Der forbores og fastskrues fra bedets inderside.

Den anden gavl laves på samme måde.

De to gavle rejses op (og flyttes til deres endelige placering) og de øverste sidelægter monteres. De forbores på samme måde som endelægterne – måske vinklet en anelse ud mod bedets ender.

De to sidste hjørnelægter (som faktisk bare er ”pyntelister”) skrues på så de flugter med gavlenes yderside. Der forbores og fastskrues fra bedets inderside.

Den anden gavl laves på samme måde.

De to gavle rejses op (og flyttes til deres endelige placering) og de øverste sidelægter monteres. De forbores på samme måde som endelægterne – måske vinklet en anelse ud mod bedets ender.

De to sidste hjørnelægter (som faktisk bare er ”pyntelister”) skrues på så de flugter med gavlenes yderside. Der forbores og fastskrues fra bedets inderside.

Den anden gavl laves på samme måde.

De to gavle rejses op (og flyttes til deres endelige placering) og de øverste sidelægter monteres. De forbores på samme måde som endelægterne – måske vinklet en anelse ud mod bedets ender.

Højbedet sættes i vater og de øvrige sidelægter monteres.

OBS: nogle af lægterne er ikke helt lige og de rettes op ved montage. For det første tager man ikke de mest skæve i de første to lag. For det andet vender man sidelægterne (og evt. endelægter) så enderne peger ned ad (sur mund). Herefter kan man montere lægten i den ene ende og trykke (tvinge) den på plads i den anden ende. Som regel kan det klares med håndkraft men en skruetvinge eller et koben kan være nyttigt.

Alt efter længde og højde forstærkes højbedet evt. på midten. Når selve bedet er bygget, ligger de grimme hjørne- og endelægter tilbage. Dem skal man bruge til at bygge sin afstivning.

Midterstolper placeres parvis overfor hinanden – sandsynligvis på midten af bedet. Sidelægterne fastskrues i midterstolpen indefra – hvis man ikke ønsker synlige skruer på ydersiden.

Midterstolperne forbindes med en vandret tværlægte.

OBS: hvis bedet er mere end 250 cm langt, kan der være behov for mere end én midterstolpe pr side. Hvis bedet er mere end 42 cm højt, kan der være behov for to tværlægter pr midterstolpe.

Puds evt. siderne og den øverste kant med korn 60-100.

Sæt skilt på

Trin for Trin (side 3 af 4)

Bund

Bundlisterne skrues på hjørnelægter og midterstolper. Almindeligvis så de flugter med bunden af bedet men bunden kan også hæves hvis det ønskes.

Materialet til bunden lægges løst oven på bundlisterne. Det er nødvendigt at tilpasse længden i hjørnerne og ved midterstolperne. 1 eller 2 bundbrædder/lægter skrues fast i begge ender i bundlisten – det øger sammenhængskraften.

Billederne er fra hertuginde modellen, men princippet er det samme

OBS: Man må endelig ikke lave bunden for tæt – der skal være 1-2 mm luft mellem hvert bræt. Bunden udvider sig når der kommer jord på og det kan i helt særlige tilfælde trykke så meget at plantekassen går i stykker. Hvis man synes der er lidt mange mellemrum kan man blot lægge en gammel avis eller et stykke fiberdug i bunden.

Hjul eller fødder

Byggevejledning til montering af hjul og fødder findes i deres egne byggevejledning

Tip og Tricks

OBS:

Der skal altid skal forbores Ø 4mm før skruerne skrues i. At forborer betyder – i denne sammenhæng - at der bores et hul igennem den lægte der skal fastholdes (men ikke i den lægte hvor skruen skal skrues fast).

Rustfri og syrefaste skruer (A4) er meget "blødere" end almindelige skruer og de kan derfor nemt "overskrues" – knække. Det går når man har øvet sig lidt og det kan også hjælpe hvis man bruger momentindstillingerne på skruemaskinen eller en slagskruemaskine.

Trin for Trin (side 4 af 4)

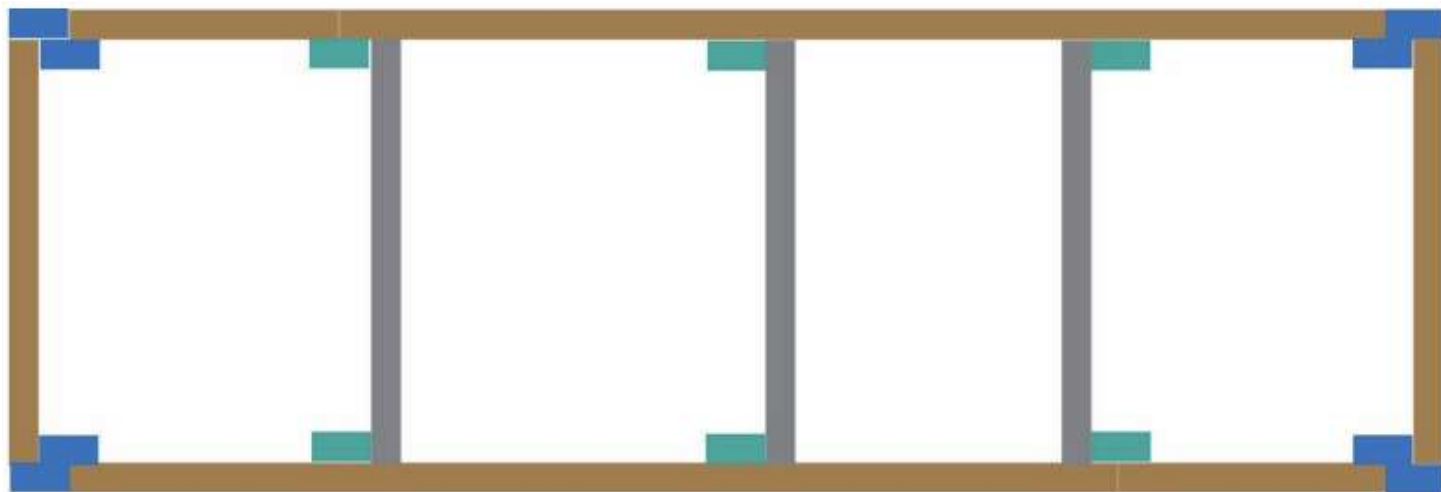

Over 300 cm

På Husmandshøjbede, der er over 300 cm lange (eller faktisk 314 cm), består de enkelte lag i siderne af mere end én lægte.

Det første man skal gøre, er derfor at finde et kort og et langt stykke lægte, som tilsammen giver bedets længde minus 14 cm.

På tegning 1 kan man se hvordan samlingerne laves over en midterstolpe.

På tegning 2 kan man se hvordan man skiftevis starter med en kort og en lang lægte så samlingerne ikke er direkte over hinanden.

På tegning 2 kan man se hvordan skruerne placeres.

